gebied der kerkelijke armenzorg een toestand zou geboren worden, die de grootste onbillijkheid en een stuitend onrecht zou zijn tegenover die kerken, welke overeenkomstig hare roeping en met inspanning van al haar krachten hare eigen armen verzorgden;

3e. dat de bepalingen in dit wetsontwerp, die op de rechtspersoonlijkheid van de instellingen der weldadigheid betrekking hebben, niet voldoende rekening houden met het publiek recht der Kerken en met de plaats welke onze Diakonieën volgens kerkrechtelijke beginselen in het kerkelijk instituut innemen.

Ten slotte zij nog vermeld, om het overzicht van den stand der quaestie voor onze lezers volledig te maken, dat deze critiek in *kerkelijke* kringen op dit wetsontwerp uitgebracht, niet zonder eenige bezorgdheid in onze *politieke* organen werd gadegeslagen. *De Zeeuw* van 1 Februari 1911 wees op het gevaar, dat deze scherpe kerkelijke actie tegen een wetsvoorstel van een bevriend Ministerie bij de volgende stembus als een wapen tegen het Ministerie zou kunnen gebruikt worden en ried daarom tot gematigdheid in den toon der polemiek aan. Mr. A. J. L. van Beeck Calkoen schreef in de antirevolutionaire *Rotterdammer* verschillende zakelijke artikelen, om enkele bedenkingen, tegen het wetsontwerp ingebracht, te weerleggen. En de redactie zelve, die in zoo nauw verband staat met een tweetal juridische hoogleeraren aan de Vrije Universiteit, verhief evenzeer haar invloedrijke stem om te waarschuwen, dat men bij de bespreking van dit ontwerp toch „nuchteren" zou blijven en niet met „groote woorden" elkander te lijf zou gaan. Met name de beschuldiging, dat de Minister in dit wetsontwerp nog verder zou zijn gegaan op den heilloozen weg der Staatsarmenzorg, achtte de redactie onjuist. „Van een huldigen van de Staatsarmenzorg is (in dit ontwerp) schijn noch schaduw". En de *Standaard* van 16 Febr. bracht ons het magistrale artikel over het petitierecht der Kerken, waarin de juiste grenzen van dit petitierecht werden afgebakend. Eenerzijds werd ten volle het recht der Kerken erkend, om waar een Armenwet werd ingediend, die zich zijdelings met de diakonieën inlaat, tot de bevoegde macht verzoekschriften te richten ten einde schade, die uit dit ontwerp voor de Kerken dreigde, af te weren. Maar aan de andere zijde werd er met nadruk op gewezen, dat 1e zulk een petitie altoos een *verzoekschrift* moest blijven en nooit in een censuur over de Overheid mag ontaarden, en 2e dat zulk een petitie uitsluitend betrekking moest hebben op wat de belangen der eigen Kerken raakte, maar niet op wat andere Kerken aanging, of op wat de Overheid zelf voor de armenzorg doen wilde, dan voorzoover aangetoond kon worden, dat de belangen of rechten der eigen Kerk daarbij schade leden. Al juichte *De Standaard* het daarom toe, dat reeds meerdere Kerken zich hadden opgemaakt om te protesteeren bij de Overheid tegen alles wat de rechten of belangen dezer bepaalde Kerk zou kunnen aanranden, ze sprak even stellig de hoop uit, dat geen Kerk zich daarbij aan machtsoverschrijding zou schuldig maken, „omdat dit haar kracht zou breken, haar lokken zou op onwettig terrein en weer een begin zou worden van terugkeer tot de idee der Staatskerk, die eeuw na eeuw het karakter der Gereformeerde Kerken vervalscht heeft."

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

Door ondergeteekende in hartelijken dank ontvangen van den heer A. C. van Drimmelen gevonden in de collecte te Klundert ƒ 10.

Hartelijk dank.

Kootwijk. Ds. J. H. HOUTZAGERS.

Uit de Pers.

In *De Bazuin* schreef Ds. Lindeboom van Gorkum een stukje over *Legaten*, dat we om het practische belang gaarne hier overnemen:

Dezer dagen stond in onderscheidene bladen het volgende bericht, overgenomen uit de *Zutphensche Courant:*

»Wijlen mejuffrouw M. S. Tierlam te Zutphen heeft de volgende legaten vermaakt aan vereenigingen en stichtingen enz.: Aan de Evangelisch Lutherse Gemeente te Zutphen: a. een huis met erf en tuin aan de Nieuwstad no. 25 te Zutphen; b. een bedrag van ƒ 6000 in contanten; de »Diaconie der Nederduitsche Hervormde Gemeente" id. ƒ 1000; de »Diaconie der Evangelisch Lutherse Gemeente" id. ƒ 1000; de »Diaconie der Roomsch-Katholieke Gemeente id. ƒ 500; de »Diaconie der Israëlitische Gemeente" id. ƒ 500; de Vereeniging »Oost en West" te 's Gravenhage ƒ 200; het »Leprozenasyl der Protestanten in Suriname Bethesda" op »Groot-Chatillon" ƒ 500; de »Nederlandsche Vereeniging tot Hulp van Lijdenden" te Amsterdam ƒ 200; de Zuid-Hollandsche Maatschappij tot Redding van Schipbreukelingen" te 's-Gravenhage ƒ 500; het »Nederlandsch Zendeling-Genootschap" te Rotterdam ƒ 1000; de »Vereeniging tot Uitbreiding van het Evangelie in Egypte" te Amsterdam ƒ 500; de »Vereeniging voor Hulpbehoevende Blinden" te Utrecht ƒ 500; de Vereeniging »Talitha Kumi," Gesticht voor verwaarloosde en verlaten meisjes te Zetten ƒ 200; den »Oranjebond van Orde" te Utrecht ƒ 200; de Kwartguiden-vereeniging voor Heideontginning" te 's-Gravenhage ten dienste van den »Oranjebond van Orde" ƒ 500; de »Maatschappij van Weldadigheid" te Frederiksoord ƒ 2000; den »Arbeid van Johan van der Steur in Nederlandsch-Indië te Amsterdam" ƒ 2000; de »Nederlandsche Gustaaf-Adolph-Vereeniging" te Leiden ƒ 500; de »Vereeniging tot Evangelisatie in Drente" ƒ 200; de afdeeling Zutphen van den »Volksbond tegen drankmisbruik" ƒ 500; de »Zutphensche Wijkverpleging" te Zutphen ƒ 1000; de »Protestantsche Inrichting van Weldadigheid" te Zutphen ƒ 200; de Stichting »Bethel" te Zutphen ƒ 100; de »Naai- en Breischool voor behoeftige kinderen" te Zutphen ƒ 100; het »Centraal Genootschap voor Kinder-herstelling- en Vacantie-kolonies" afd. Zutphen ƒ 100; en de Doofstommen-Inrichting »Door Liefde saamgebracht" te Amsterdam ƒ 1000."

Het is niet om het zeldzame van het geval, dat we deze lijst hier in haar geheel lieten afdrukken. Herhaaldelijk brengen de dagbladen ons opgaven van legaten, die bewijzen dat in ons vaderland nog niet is gebroken met de goede gewoonte, bij testamentaire beschikking kerken, vereenigingen en stichtingen te gedenken. Er gaat geen jaar voorbij, waarin niet op deze wijze een aanzienlijk kapitaal ten goede komt van z.g. liefdadige doeleinden.

We vestigen op dit bericht de aandacht, omdat daaruit bij vernieuwing blijkt, dat door de mannen en vrouwen, die dergelijke beschikkingen kunnen maken, onze Gereformeerde kerken zoowel als onze vereenigingen en stichtingen op Gereformeerden grondslag in den regel *niet* worden bedacht.

Op zich zelf ligt er natuurlijk niets vreemds in, dat iemand die niet tot eene der Gereformeerde kerken behoort, die kerken ook niet bedenkt in zijn testament, evenmin als men er zich over zou kunnen verwonderen, dat een vrijzinnige niets legateert aan een vereeniging of stichting op Gereformeerden grondslag.

Wat zien we echter herhaaldelijk gebeuren?

Dat erflaters zich niet bepalen tot hun eigen kerk, zelfs niet, ofschoon zij bij hun leven zich schaarden onder de vaan van het liberalisme, tot neutrale »liefdadigheidsinstellingen."

Wat in hooge mate stuit, is juist dat allerlei kerken, diaconiën en christelijke vereenigingen een legaat ontvangen, maar dat wat kerkelijk-Gereformeerd of confessioneel-Gereformeerd is, steeds wordt gepasseerd.

Zoo behoorde de bovengenoemde Zutphensche erflaatster blijkbaar tot de Evangelisch Lutherse gemeente, want behalve haar huis ontving deze het grootste legaat. Toch bedacht zij de diaconiën der Nederduitsch-Hervormde en der Roomsch-Katholieke gemeente; zelfs de »diaconie" der Israëlitische gemeente werd niet vergeten. Alleen de diaconie van de Gereformeerde kerk krijgt niets.

Onder de vele door haar begunstigde Vereenigingen is er meer dan eene van beslist-christelijk karakter en doel; zoo b.v. die tot uitbreiding van het Evangelie in Egypte, die tot steun van den arbeid van Van der Steur, Talitha Kûmi te Zetten, het Nederlandsch Zendelinggenootschap, enz. Maar naar eene der vele Vereenigingen op Gereformeerden Grondslag zoekt ge in deze lijst te vergeefs.

't Zou onbillijk zijn, dit uitsluitend aan de overledene te wijten. Zij betoonde zich in dezen slechts een kind van haar tijd. Dat b.v. van alle diaconiën alleen de Gereformeerde wordt uitgeschakeld, is niet zoo bevreemdend als 't lijkt. Voor velen tellen de Gereformeerde Kerken eenvoudig niet mee, ook al klom hun ledental tot een half millioen. »Afgescheidenen" en »doleerenden," zooals ze door velen nog bij voorkeur genoemd worden, en dat niet alleen door »den man van de straat," schijnen een minderwaardig soort Nederlandsche burgers te wezen. Men is onbekrompen en verdraagzaam, en toont dit op zijn tijd door groote milddadigheid jegens de armen van allerlei gesindte, maar deze ook uit te strekken tot Gereformeerde diaconiën, dàt is toch wel wat veel gevergd.

Misschien kan tot verontschuldiging worden aangevoerd, dat vele erflaters en erflaatsters tijdens hun leven nooit van een Gereformeerde diaconie hebben gehoord. Naar den Woorde Gods brengen onze diaconiën hunne nooden niet op de markt. In eigen kring wordt voor de arme broeders en zusters gezorgd.

Hoe het in Zutphen is, weten we niet, maar in vele steden van ons vaderland hebben de verschillende diaconiën er aardig slag van, de groote trom te roeren. Maandelijks of driemaandelijks verschijnen aan uw deur — in *dit* geval worden de »afgescheidenen" en »doleerenden" wèl medegerekend — twee deftige heeren, die met een open schaal een collecte houden voor de Hervormde, of Lutherse of Roomsche, of Israelitische armen. Zelfs rijke diaconiën, die vele inkomsten hebben van belangrijke kapitalen, boerenhofsteden en landerijen, gaan van jaar tot jaar vrijmoedig met zulk een publieke collecte voort.

Is 't nu niet heel goed mogelijk, dat iemand die zich met de kerkelijke verhoudingen zoo goed als niet inlaat, maar toch in zijn testament alle armen sonder onderscheid wil bedenken, alleen met *die* diaconieën en armbesturen rekent, voor welke men op geregelde tijden een bijdrage is verzocht? Ook al weet hij van 't bestaan der Gereformeerde diaconie, toch kan 't zijn, dat hij deze passeert, omdat *haar* nood hem nooit is bekend gemaakt, en zij zich dus z. i. heel goed kan redden.

Men begrijpe wel: we voeren dit niet aan, om onze diaconiën tot het houden van publieke collecten aan te sporen. Allerminst, we zoeken slechts naar redenen om niet genoodzaakt te zijn, bij de vele erflaters, die ons passeeren, aan opzettelijke onbillijkheid te denken.

't Is bekend, dat velen, alvorens hun uitersten wil wettelijk vast te leggen, hierover raadplegen met hun notaris. Men zegt zelfs, dat tal van notarissen grooten invloed oefenen, vooral bij het maken van testamentaire beschikkingen ten gunste van kerken, diaconieën, vereenigingen, stichtingen, enz. Sommigen meenen, dat het hieraan te wijten zou zijn, dat meestal aan het belang van wat kerkelijk-Gereformeerd of confessioneel-Gereformeerd is, niet wordt gedacht.

't Is waar, notarissen van beslist christelijke beginselen zijn er haast niet. In de latere jaren kwam er gelukkig eenige verandering in dezen toestand, nu »liberaal" en »bekwaam" niet meer woorden zijn van éénzelfde beteekenis, en 't is te hopen, dat — nu de kans op een benoeming niet langer tot de onmogelijkheden behoort — ook jonge mannen van Gereformeerde belijdenis zich zullen bekwamen voor het notariaat.

Toch zouden we niet gaarne — stel, een liberale notaris dient een vermogend man van advies bij het maken van zijn testament, maar noemt niets van wat uit de Gereformeerde actie voortkwam — diezen willen beschuldigen van opzettelijke enghartigheid. Veeleer komt het ons voor, dat onbekendheid met b.v. Veldwijk of Effatha er de oorzaak van is.

Ja, een liberale notaris is wel op de hoogte met de meest bekende algemeen-christelijke Stichtingen, als b.v. die te Neerbosch of te Zetten, maar tegenover die, welke uitgaan van vereenigingen op Gereformeerden grondslag staat hij vrijwel vreemd. Hij mag van Veldwijk of Effatha wel eens hebben gehoord, toch weet hij den *juisten naam* niet, die vereischt wordt om zulk een stichting met een legaat te kunnen begiftigen.

Daarom is reeds meermalen de vraag bij ons opgekomen, of het niet wenschelijk zou zijn, dat saamgesteld en aan alle notarissen hier te lande toegezonden werd een naar inhoud en vorm met zorg bewerkten »Gids«, bevattende de aanwijzing *onder welken naam* men bij testamentaire beschikking heeft aan te duiden. Vereenigingen als die tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en dergelijke, Stichtingen als de Theologische School en de Vrije Universiteit, den Zendings- en Evangelisatie-arbeid van de Gereformeerde Kerken, enz. Onze bedoeling is niet, gelijk men ziet, dat men zich hierbij beperken zal tot wat van onze kerken uit gaat. Zulk een »Gids« zou zoo volledig mogelijk moeten zijn en een juiste afspiegeling geven van heel de christelijke actie op philantropische school- en zendingsgebied.

Wat den *vorm* betreft, zou een dergelijke »Gids« niet moeten lijken op circulaire of tractaatje. Dergelijke »drukwerkjes« raken o zoo gemakkelijk zoek op studeerkamer of kantoor. 't Zou een *boek* moeten zijn, royaal uitgevoerd, op flink papier, met voor elke vereeniging een afzonderlijke bladzijde, en bovendien stevig gebonden.

Of dit denkbeeld voor uitvoering vatbaar is, weten wij niet. Het kan althans door de deskundigen op dit gebied worden overwogen.

Onze kerkelijke en onze niet-kerkelijke christelijke vereenigingen hebben gemeenzaam aanspraak te maken op testamentaire begunstiging van mannen en vrouwen buiten hun kring. Maar wel is 't hun roeping, te zorgen, er op geenerlei wijze *zelf* de oorzaak van te zijn, dat zij worden gepasseerd, terwijl andere kerken en vereenigingen worden bedacht.

Officieele Berichten.

Classis Almkerk.

De classis Almkerk heeft in hare vergadering van 16 Maart l.l. peremptoir onderzocht en met algemeene stemmen toegelaten tot den Dienst des Woords en der Sacramenten den Eerw. heer H. van der Zanden, beroepen Pred. te Andel.

Namens de classis:

Ds. P. H. DE JONGE, *scriba.*

De classis 's-Hertogenbosch heeft in hare vergadering van 15 Maart 1911 den heer G. v. d. Zanten, beroepen Pred. van 's Gravenmoer, peremptoir onderzocht en met algemeene stemmen toegelaten tot den Dienst den Woords en der H. Sacramenten in de Geref. Kerken.

In dezelfde vergadering is de heer H. Dekker te Venlo praeparatoir ondersocht en naar art. 8 K. O. met algemeene stemmen beroepbaar gesteld in de Geref. Kerken.

Namens de classis:

A. BRUMMELKAMP, *scriba.*

De kerkeraad der Geref. Kerk te Roodeschool deelt mee, dat collectanten die deze gemeente wenschen rond te gaan, minstens drie weken van te voren daarvoor toestemming van den kerkeraad hebben te bekomen.

Uit naam van den kerkeraad:

G. D. SCHEEPSMA, *voors.*

Roodeschool, Maart 1911.

Aan de Kerkeraden van de Geref. Kerken in Nederland.

Met betrekking tot de circulaire, door de kerkeraden van Zaandam en Watergraafsmeer aan de kerkeraden van de Geref. kerken in Nederland toegezonden, gedateerd 6 Maart 1911, achten de ondergeteekenden zich geroepen te verklaren:

1°. dat op een misverstand berust de mededeeling, dat „de indiening van het voorstel (van den kerkeraad van Zaandam) door niemand was ontraden", wijl over de zaak zelve slechts in 't algemeen is gesproken en 't voorstel hun eerst bij 't heengaan werd ter hand gesteld;

2°. dat zij — gelijk zij reeds vroeger uitspraken — in de overtuiging leefden, dat een advies van hen werd verwacht, te meer wijl de broeders zelf nog bij hun besoek den wensch uitspraken, dienzelfden avond met al de hoogleeraren te vergaderen — wat echter ondoenlijk was;

3°. dat wel de kerken het volle zeggenschap hebben over de theol. school, maar dat hieruit geenszins voortvloeit, dat de kerken aan haar volledig zelfstandig bestaan een einde zouden mogen maken — gelijk dit het geval zou zijn, wanneer het voorstel van den kerkeraad van Zaandam aangenomen werd — aangezien dat in strijd zou zijn met het beding, dat bij de vereeniging der kerken in dezen werd gesteld. Dat integendeel zulk eene handeling in strijd zou zijn met Gods Woord en met de trouw, die wij als broeders jegens elkaar verschuldigd zijn;

4°. dat nu reeds is gebleken, hoe dit voorstel hen, die in de overtuiging staan, dat de kerken geroepen zijn eene eigene inrichting tot opleiding en vorming harer dienaren des Woords te hebben, in 't geheel niet bevredigt, maar veelmeer pijnlijk heeft aangedaan;

5°. dat zij met nadruk den wensch uitspreken, dat door de mindere en de meerdere kerkelijke vergaderingen dit voorstel ter zijde zal worden gelegd.

M. NOORDTZIJ,
L. LINDEBOOM.
H. BOUWMAN.
A. G. HONIG.

Kampen, 15 Maart 1911.

Kort verslag van de vergadering der classis Leiden op 9 Febr. 1911.

Ds. Meyering opent namens de roepende kerk de vergadering, en gaat na het psalmgezang en de lezing van Gods Woord voor in den gebede. Hij wenscht Ds. Douma geluk met zijne beroeping naar Arnhem, en spreekt den wensch der classis uit, dat Z. Eerw. vrijheid vinde voor de roeping te bedanken.

Ds. Douma is praeses. Ds. Bouma neemt ten deele het scribaat waar. De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

Ingekomen is een schrijven van de classis Den Haag dat zij Ds. Pera en Ds. Netelenbos heeft opgedragen eene kerkvisitatie te houden in Batavia. Voor kennisgeving aangenomen. Eveneens een schrijven van de classis Rotterdam in zake de afzetting van een predikant.

Ds. v. d. Pol te Benthuizen deelt schriftelijk mede tegen 1 April ontslag gevraagd te hebben uit zijn ambt in de Ned. Herv. Kerk, en verzocht volgens art. 166-68 acta Dordrecht 1893 als predikant bij de Geref. Kerken te worden aanvaard. Besloten wordt D. V. Maandag 3 April 's nam. 3 uur eene buitengewone vergadering der classis te houden met de Provinc. deputaten. De voorbereiding dezer samenkomst wordt opgedragen aan de rospende kerk.

Een broeder, die meent reden te hebben om zich te beklagen, wordt gehoord, en na bespreking bevredigd.

In behandeling komt het rapport der predikanten van Leiden, aanwijzenden hoe te doen met leden, die ondanks alle vermaning zich onttrekken en toch hun lidmaatschap niet opzeggen. Het rapport komt tot het besluit, om na velerhande vermaning hen zelven op te wekken tot het doen eener besliste keuze, indien er tot het uitoefenen van censure geen reden bestaat.

Katwijk a. d. Rijn en Rijnsburg hadden dienaangaande instructiën ter tafel gebracht, en wenschten eene andere wijze van handelen, die dan door de meerdere vergaderingen kon vast gesteld worden, betrij door aan zulke leden den toegang tot de sacramenten te ontzeggen, of uit te spreken, dat zij met de Geref. Kerk hebben gebroken, of der Gen. Synode te verzoeken een nieuw uitsluitingsformulier op te stellen. Na breede discussiën worden de gedachten van het rapport aangenomen.

De praeses wenscht Ds. Huizing, die deze Classis gaat verlaten, des Heeren zegen toe in zijne nieuwe gemeente te Ijmuiden.

Bij de rondvraag naar art. 41 D. K. wordt aan twee kerken advies gegeven.

De kerkeraden van Hazerswoude en Koudekerk hebben hun rapport rondgezonden in zake mogelijke samenwerking van diaconieën tot verzorging van behoeftige leden in de stichtingen van barmhartigheid. Zij adviseeren, dat niet de classis, maar de diaconieën zelve deze zaak tot stand brengen. Katwijk a. d. Rijn stelt daarentegen voor, dat de classis uitspreke, dat hierin dezelfde lijn worde gevolgd als bij de hulpbehoevende kerken, en dat de Partic. Synode eene commissie benoeme, om deze zaak ter hand te nemen. Na eenige discussie wordt besloten deze zaak uit te stellen tot de volgende vergadering.

Katwijk aan Zee stelt voor schrapping van een der visitatievragen. Alzoo besloten.

Voorstellen in zake de aanhangige Armenwet en de wederinvoering van de doodstraf worden voorloopig van het agendum afgenomen.

Aan de kerk van Roosendaal wordt steun in de prediking des Woords toegezegd voor 1911.

Namens de deputaten voor de zending deelt Ds. Woudstra mee, dat er voorloopig tot den medischen dienst niet zal worden overgegaan. De classis betreurt, dat wij zoo weinig van onze zending hooren; de deputaten verklaren reeds bezig te zijn daarin verandering te brengen.

Ds. Koers rapporteert namens de commissie voor evangelisatie enz., waaruit blijkt, dat door de commissie op verschillende wijze de evangelisatie voorbereid wordt, en dat de correspondentie met kerken buiten ons kerkverband wordt voortgezet.

De boeken van den quaestor worden nagezien en in orde bevonden, en de quaestor onder dankbetuiging voor zijn arbeid herbenoemd.

Tot kerkvisitatoren voor dit jaar worden aangewezen de predikanten Meyering, Rudolph, Thijs en v. d. Wal, secundi Woudstra en Alting.

Katwijk aan Zee is roepende kerk.

De praeses sluit de vergadering, en Ds. Eerdmans gaat voor in dankzegging.

Namens de classis voorn.

H. J. KOUWENHOVEN Dz.

Buitenland.

Noord-Amerika. Debat tusschen *De Wachter* en Dr. Steffens over het karakter der Geref. kerk.

Het is onzen lezers bekend, dat er in Noord-Amerika bestaat de Reformed Church of de Gereformeerde Kerk en de Christelijk Gereformeerde Kerk. Deze kerken zijn vereenigd geweest, doch weer uit elkander gegaan, toen het aan de Chr. Gereformeerden gebleken was, dat in de vereenigde kerk de tucht niet gehandhaafd werd tegenover leden van geheime genootschappen, als de Vrijmetselaars, de Old-Fellows enz. Nu is de vraag telkens bij de Chr. Gereformeerden gerezen, of de Reformed Church nog als eene Gereformeerde Kerk moet worden erkend? Wanneer de Chr. Gereformeerden het er voor houden, dat de Reformed Church eene Gereformeerde kerk is, moeten zij weer hereeniging met die kerk zoeken; wanneer het blijkt, dat die kerk niet meer met recht den naam van Gereformeerd draagt, dan moet zij haar afzonderlijk en gescheiden leven voortzetten. De bijkomstige bezwaren, die van ondergeschikt belang zijn, dienden dan ten spoedigste uit den weg geruimd te worden en door eendracht machtig, zou men in Amerika van groote beteekenis kunnen worden.

In *De Wachter* wordt nu deze vraag gesteld en beantwoord. In de eerste plaats wordt toegegeven, dat in de Ref. Church een groep waarlijk Gereformeerde mannen bestaat, die de belijdenis liefhebben en daarvoor ook strijden. De redactie voegt er echter bij, dat wat van zulk een groep geldt, niet gezegd worden kan van het geheel. Nochtans zou de redactie van *De Wachter* de Ref. Church in haar geheel niet op één lijn willen plaatsen met de Ned. Herv. Kerk in Nederland. Een modern predikant, die de godheid van Christus loochent, wordt in de Ref. Church niet geduld. In alle kerken wordt Jezus Christus als de weg, de waarheid en het leven verkondigd. Tot volslagen leervrijheid kwam men nog niet. De zendingsijver dier kerk is te prijzen.

Maar dit neemt niet weg, dat men tegen die kerk bezwaren heeft. En deze zijn vijf in getal. In de eerste plaats wraakt men het in de Ref. Church, dat Avondmaalstafels voor allen en de kerk voor schier allen openstaat. Men wil zich uitbreiden, en daarom doet men de poort van de kerk al te wijd open. In Oklahoma kwam meer dan 90 percent der leden per attest uit andere kerken over. Duizenden Christenen in het Methodisme opgevoed, kwamen daardoor in de Ref. Church. Dit is in alle Engelsch sprekende kerken al sedert jaren vaste usantie. Dat daardoor het gereformeerd karakter der kerk schade lijden moet, is wel te denken.

Ten tweede verwijt *De Wachter* het der Geref. Kerk, dat zij de leer der verkiezing op zij zette. Het Arminianisme mag op den kansel komen zonder dat iemand daarin bemoeilijkt wordt.

Ten derde wordt de Ref. Church beschuldigd, dat zij leeraars beroept uit dwalende kerken; men kan daarom niet van hen verwachten dat deze predikanten de Gereformeerde waarheid weer in eere zullen brengen, al ijveren ze voor zending en evangelisatie. Het ambt van ouderling en van diaken is grootelijks in verval. De zending wordt reeds meer door Zondagscholen en vrouwenvereenigingen gedreven dan door het ambt. Armverzorging laat men schier geheel aan vrouwenvereenigingen, de overheid en de geheime genootschappen over.

Ten vierde laakt men het in de Ref. Church, dat de belijdenis wordt geloochend en ontzenuwd. Men waagt het niet, de belijdenis te veranderen, maar men handhaaft ze niet.

Ten vijfde heeft er in de Ref. Church verslapping in de tucht plaats. Alleen tegen schering in het oog loopende dwalingen komt men op. De leden der geheime genootschappen worden ongemoeid gelaten. Ook wordt aan de synoden dier kerk verweten, dat men daar dweept met de oppervlakkige Zondagsschool en van de catechistische niet weten wil; dat er aangedrongen wordt op revivalmeetings; dat de liturgie herzien werd en men daar uit de formulieren wegliet wat kenmerkend Gereformeerd is; dat men saamwerking zocht met kerken die beslist ongereformeerd zijn; dat de prediking van den Catechismus niet meer verplicht is.

Prof. Steffens antwoordt hierop in *De Hope*, dat „de eene onvolmaakte kerk tegenover de andere staat. In plaats van elkander te bestrijden, deed men beter met elkander te sympathiseeren en voor elkander te bidden. De Gereformeerde Kerk staat nog op den grondslag der formulieren van eenigheid; zelfmoord heeft zij nog niet gepleegd, gelijk het Herv. Genootschap in Nederland. Vader à Brakel leert dat men zich van eene kerk niet mag afscheiden, omdat daaraan gebreken kleven."

Wij mengen ons niet in dit geding; wij deelden het bovenstaande mede om te doen zien, hoe ver het er nog van af is dat de beide kerken weer één zullen worden. Ook ons doet het leed, dat van weerszijden geen andere toon wordt aangeslagen. Wanneer de redactie van *De Wachter* eens had uitgesproken, dat het haar leed deed dat de kracht die van de Chr. Gereformeerde Kerk uitging, niet zoo machtig was, dat de Gereformeerde Kerk tot heilige jaloerschheid verwekt werd, en als Dr. Steffens eens er toe komen kon om uit te spreken, dat hij juist vereeniging met de Chr. Gereformeerde Kerk begeerde, om des te krachtiger alles wat niet naar Gods Woord in zijn kerk was, te kunnen keeren, zou men meer tot elkander naderen.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

IN EN DOOR HET LEVEN.

IV.

DE TWEEDE VAL.

In de kroeg liep het intusschen juist zoo als de kastelein gewenscht en verwacht had. Het ging er al gezelliger en vroolijker toe. Eindelijk begreep de leidekkersknecht, die natuurlijk ook in het gezelschap was, dat het werk nu lang genoeg stil had gelegen. Hij stelde daarom den baas voor, weer naar boven te gaan.

Michel keek hem zoo verbaasd aan, dat de man duidelijk begreep, hoe de sterke drank zijn meester te sterk was geworden. Wel stond Michel op, maar om het volgende oogenblik weer op zijn bank neer te tuimelen. Hij kon letterlijk niet meer op zijn beenen staan en aan het beklimmen van den toren viel heelemaal niet te denken.

De knecht begreep dat ook en besloot wijselijk, naar huis te gaan, te meer daar de vrouw van den baas nog altijd niet was verschenen en misschien nog niet eens wist wat er was voorgevallen. Zoo pakte hij dan zijn gereedschap bijeen en wandelde naar de werkplaats te Osnabruck. Hij vond de vrouw te huis, doch een boodschap had zij niet ontvangen. Toen hij haar verteld had wat voorgevallen was, antwoordde zij koeltjes: „Ik zal het wel laten er heen te gaan. Als mijn man bij de drinkebroers zit, kan hij mij best missen. Ik denk ook niet, dat *hij* om mij gestuurd heeft. Misschien was hij ook wel niet nuchter, toen hij van dien toren viel."

Dat laatste kon de knecht beslist ontkennen. Maar hij wist zeer goed, hoe er al jaren lang, in dit gezin groote oneenigheid heerschte, wijl de, vrouw haar man, die een dronkaard was, verachtte, en de man zijn huishouden niet naar behooren verzorgde. Zoo was er nijd en twistgierigheid, zoo als de Schrift zegt. Dat wisten velen in de stad, die trouwens Michel alleen nog werk gaven, omdat hij bijzonder knap in zijn vak was.

Tegen den avond trokken de bezoekers van de herberg af en ten slotte hield de kastelein alleen zijn vriend Michel over, die echter zoo dronken was, dat er geen sprake kon zijn voor hem om naar huis te wandelen, of zelfs op een wagen de reis te doen. Maar dat hinderde niet. De waard zou hem wel voor een nacht kosteloos herberg geven. Er was dien dag zoo veel in het geldlaadje gekomen, dat zoo iets liefdadigs er wel op kon overschieten. Den volgenden morgen, als Michel zijn roes had uitgeslapen, kon hij dan weer dadelijk en met frisschen moed aan zijn werk beginnen.

Maar voor onzen leidekker zou die morgen nooit komen.

In de huiskamer, waar het gezin ook sliep, kon men den beschonken gast kwalijk laten. Maar de herbergier wist raad. Er werd een lange, lage rustbank in de gelagkamer gezet, en een kussen daarop gelegd. Met niet weinig moeite kreeg men Michel daarop, die weldra zwaar lag te ronken.

Tegen elf uur kwam de waard, eer hij zelf ter ruste ging, nog eens naar zijn vriend kijken. Michel was onrustig, woelde en maakte allerlei schorre en vreemde geluiden.

Juist wilde de kastelein heengaan, toen hij een kreet hoorde, die van den slaper kwam. Hij keek om. Op hetzelfde oogenblik keerde Michel zich om, maakte een onrustige beweging, en eer de herbergier hem kon grijpen, gleed hij zijwaarts van de niet te breede bank en rolde op den grond.

„Wat drommel vriend," riep de waard, „wat haal je nu uit! Je lag daar zoo goed. Ga je weer vallen?"

De man, wat knorrig, trad nader om den gast op te heipen. Maar hoe hij ook trok en rukte, er was in het logge lichaam geen beweging te krijgen. En of hij al schreeuwde, Michel ontwaakte niet. Hij greep den man bij den arm, die hing zwaar en roerloos neer. Meteen bespeurde hij hoe het gezicht van den leidekker doodsbleek was geworden.

Ineens begreep de kastelein alles. Hij gaf een gil van ontzetting, en toen zijn vrouw verschrikt kwam aanloopen, riep hij haar toe: „Hij is dood! Hij is dood!"

„Wie? Michel? Je zult het je verbeelden. Hij zal wat zwaar slapen na zoo'n dag. Wat, is hij gevallen?

„Ja, en het is zijn dood geweest, zeg ik je. Wie had dat kunnen denken?"

Wel mocht hij het zeggen. Want dood en koud, haastelijk weggerukt, lag daar nu de man, die pas gezwetst had, dat hij zich zoo behendig en meesterlijk van den toren had laten vallen. Nu was hij niet hooger getuimeld dan van een lage rustbank en dat had hem, die zoo knap in het vallen was, den dood gedaan!

„Wat moeten wij beginnen?" jammerde de vrouw, die nog vergeefs poogde Michel weer tot bewustzijn te brengen, „'t geeft niets meer."

„Ik ga er dadelijk op uit om een dokter te halen", was het antwoord, „hij moet het lijk zien. Anders zeggen ze nog, dat er hier in de herberg een vechtpartij of zoo iets geweest is. Zijn vrouw weet ook nog niets."

De herbergier haastte zich naar „Rust best" en deed daar in der haast verhaal van wat er gebeurd was. Mijnheer Knobel, in wiens dienst Michel het werk aan den toren zou verrichten, zond dadelijk een knecht met een wagentje naar de stad om een dokter te halen en de vrouw te waarschuwen. Het duurde echter heel lang eer de geneesheer verscheen. De vrouw liet zich heel den nacht vergeefs wachten.

BRIEFWISSELING.

Ettelijke vragen hopen we eerlang te beantwoorden. 't Is onnoodig nader daarover te schrijven.

HOOGENBIRK.